

Baserriko Neskak

Aragiz bat egitekoa. Gai ontaz euskeraz noizbait zerbait idatzi izan baldin ba da, ez degu ezagutzen.

Abraham Stono sendagillearen idazki bat irakurri dut, gai ontan sartzeko berak esnatu nau.

Idazti Deunak esaten digu: "Gizonak emazteagatik, bere gurasoak utziko ditu. Biak aragiz bat egingo dira". Jainkoa'ren itza da. Ez zapuztuta muturka asarre bizitzeko, baizik pozak eta naigabeak, aldi atsegin eta atsekabezkoak alkar maitatuz ondo eramateko. Ez lotsaz gorritzeko, baizik eragozpenik gabe, arpegia biotzeko pozak alaitzen dula, seme jatorrak sortzeko.

Aragiz bat egiteko ontan, 20 urteko neska geienak ondo jakinda daudenik ez degu uste. Ezta legor eta itxaso guzietako ainitz dakitela uste duten uri aundietako emakume asko ere, aitaturako sendagilleak dionez. Senar emazteeri dagokienean, beren artean egoki izanda, zergatik ainbeste ezjakin? Nolabaiteko egokieza dala uste dalako, neska mutillen alkarganatzeak dakarzkin arrixku ta naigabeak esanaz gurasoak beren alabak gertutzen dituztelako.

Ar-emeen alkarganatzea, aberekerira bultzatzen dun berezko indar bat da; neska txukun batentzat ez da egoki, etxean esaten zaio nes-kari. Gero alaba maitemintzen da, ezkontzen da. Bereala, erreza ez dana, bere uste guziak aldatu bear ditu. Ba liteke senarrakin sendo ta estu bat egin nai izatea biotzeko maitasunez, bañan aragiz bat egitekoa ona izan ez litekelakoan, emazteak gogoa zalantzan ipintzen du, kezka nabaitzen du, barrengo pakerik ez du.

Ezkontza nai genduke il arterañokoa, urteetan ez tarte aundikoa, maitasunezkoa, osasunezkoa, zuzena, zintzoa, pake-bidezkoa.

Neska: ezkondu arte, urratu gabe, zaindu zazu zure neskatx lorea. Abere gisa bere naia eginda alde egiten dunaren besoetan ez erori; ez da gauza itxusigorik. Geroko negarrak ez luteke sendatuko zauria.

Senar-emazteak, ezkontzean, egintza ongi betetzeko kezkarik gabe, gogo batez biak pil-pil, batak besteari maite maite atsegin ematen, seme jator baten azia ereiten, gañez eginda oñazea ematerañoikoa izaten dan gozoz beren biotzak betetzen. Aragiz bat egitea, alkar bearrrezkoa danetik sortzen dan nai izatea, bien artean gozotasun aundie-
nez orrela beteko da. Emazteak ez du egon bear bildurrez beti, senarra-
ri zai. Berak ere azaldu bear du, samurki, nai dula, senarra maite
dula; kalterik ez dio egingo onekin. Au ez da aberekeria. Gozatzea,
egokiena dan bezela, bien artean batbatekoa izan ez ba da senarra
neke eginda bezela beste aldera begira ez da jarriko; emazteari, kalte
egin ote liokelakoan, pozik ez lioke emango.

Emakumeak maitasunezkoak diran samurtasuna, alkar ikutzea, be-
sarkatzea, musu ematea, laztanak bear ditu piztutzeko; senarrak
maite dun agerpide auek opa ditu. Bestela, abere antzera ajolik ez
zaiola usteko luke, ez lioke ondo lagunduko. Jai auek, beren gelan,
bakarrik daudela.

Orañaldian aldaketa aundiak ikusten ditugu. Guzia ona danik
ezin esan degu; emakumeak, ondartzetan, bularrak estali gabe ager-
tzen zaizkigu. Oraindaño gaiztakeriz kutsutu gabeko neskatxak, is-
pillu berrikeri onen aurrean, zer esango digute?

Neskatxa euskaldunak: lizunkerietatik urrutiratu zaitezte.

Esaten da aur asko jaiotzen dirala; guzientzat ez dala naiko ogirik;
laister etzateko aña lekurik ere ez. Au ez gertatzeko, zerbait onik
asmatuko ote da?

MUXIKA'TAR KINDIN,

Buenos Aires-Dagonilla-16.

